

MUSICALEN

GUYS AND *Dolls*

Premiere AARHUS TEATER Store Scene 3. sept. 2003

GUYS AND *Dolls*

OG DAMON RUNYON

Damon Runyons humor og realistiske syn på den menneskelige natur, hans uforlignelige åndfuldhed og flydende journalistiske stil gav ham et stort publikum, og hans fortællingers jargon er en uvurderlig kilde til studiet af det amerikanske dagligsprog. Blandt Runyons kendteste novellesamlinger er:

Guys and Dolls (1932)

Take It Easy (1938)

My Wife Ethel (1940)

The Best of Runyon (1940)

Runyon à la Carte (1944)

In Our Town (1946)

Short Takes (1946)

En dansk udgave af Runyons udvalgte fortællinger kom i 1948 med titlen *Damon Runyons 15 bedste* og med Nicolas Benthleys illustrationer.

Danske opførelser af *Guys and Dolls*

Det Danske Teater 1973

Aarhus Teater 1978

Odense Teater 1984

Det Kongelige Teater 1984

Aalborg Teater 1993

Aarhus Teater 2003

SPILLEFUGLE

*Frelser
piger*

- OG EN ÆDRU

REPORTER

▲▲ Nathan Detroit, Miss Adelaide

▲ Benny Southstreet, Politikommisær Brannigan, Goodie Goodie Johnson

▲▲ Harry, Big Jule, Grækeren, Sky Masterson, Nathan Detroit, Benny

▲ Sky Masterson, Sarah Brown

“Dames and dices, hustlers and horses”.

Det lille ordspil kunne godt stå som motto for *Guys and Dolls*, for det er mange af de elementer: kvinder, terninger, spillefugle og væddeløbsheste, der er drivkraften i musicalen. Men faktisk er det i endnu højere grad en opremsning af de ting, der fyldte aller mest i livet for den mand, hvis historier det hele er baseret på.

Baggrunden for *Guys and Dolls* er nemlig hentet i noveller af den amerikanske journalist og forfatter Damon Runyon, der for amerikanerne nærmest er synonym med New Yorks og især Broadways mere lyssky og listige steder i 1920'erne og 30'erne. Det var hans novelle *The Idyll of Miss Sarah Brown* fra 1932, der satte to Broadway-producere på sporet af det der 24. november 1950 på 46th Street Theatre, lige midt på Broadway, satte endnu en milepæl i musicalens historie med Frank Loessers fremragende, elegante og dog jordnære musik som et afgørende element. Og historien om den noget anløbne spillefugl Nathan Detroit og den kyske, men trods alt nysgerrige frelserpige Sarah Brown, har siden da været en fast bestanddel af musicalrepertoiret verden over.

Runyons egen historie kunne såmænd også være blevet godt stof til en musical, for der var ikke så langt fra historierne og novellerne til hans eget liv. Han var født i Kansas i 1880 og blev moderløs som 8-årig.

Faderen, der udgav en avis i byen, druknede effektivt sorgen på de lokale saloons og spillebuler, og blev dermed den første rollemodel for den unge Damon Runyon. Han blev journalist og allerede som 15-årig var han reporter på Pueblo Evening Press, en stilling hvori han udviklede en udtalt forkærlighed for fancy tøj, sent natteliv, spil - og alkohol. Interesser han for de flestes vedkommende dyrkede resten af livet.

Han udviklede med tiden, især som sportsreporter i Denver, hvor beskrivelserne af miljøet og folkene omkring sport og væddeløb ofte fyldte det meste, en skarp, satirisk og pågående stil, hvori han afvæbnede forbudstidens lyssky smågangsteres sociale ambitioner. Men mod slutningen af 1920'erne havde de dårlige vaner efterhånden fået så meget overtaget, at en kursændring blev nødvendig. Runyon flyttede derfor til New York, gik på vandvoغن og blev få år efter gift. Og selvom figuren Nathan Detroit faktisk stammer fra tiden i Denvers pool-buler, så var det i miljøet omkring Madison Square Garden, Broadway og Yankee Stadium, at modellerne til de andre spillefugle og Sarah Browns mission stammer.

Runyon udviklede i 1930'erne i såvel sine bøger som i avisartikler, brugen af gadeslang og af vendinger hentet fra de noget tvivlsomme miljøer, han trods sin ædruelighed til stadighed lærdes i. Især karakteristisk var, at han som en af de første begyndte at bruge det der teknisk set hedder “historisk nutid”, som var

▲▲ Big Jule, Politikommisær Brannigan, Grækeren
▲ Arvide Abernathy, Sarah Brown, Agatha, Martha, Calvin

▲▲ Mimi, Miss Adelaide, Dolls
▲ Miss Adelaide

både provokerende og atypisk i samtiden - men som nu om stunder nærmest er normen i beskrivelsen af sportsbegivenheder. "Så går jeg jo efter bolden" kan en spiller i dag sågtens meddele *efter* kampen. Det sætter tempoet og dramatikken op i det man siger, og er kommet med over i forestillingen, og derfor med til at gøre *Guys and Dolls'* dialog kvik og letløbende.

Heller ikke appetitten på kvinder og væddemål, havde Runyon tabt. Og en separation fra den pæne, middelklasse hustru (der senere selv slog sig på flasken!) til fordel for samlivet med en blændende smuk, purung mexicansk danserinde var resultatet. Hun blev hans ledsager rundt i New Yorks spillebuler og speak-easy'er, hvor den forbudte spiritus flød og indsatserne var høje. Alt dette blev gengivet i en stribe noveller, der fra midten af 1930'erne også kom Hollywoods filmproducere for øje. En del af Runyons berømmelse skyldes derfor også en stribe film, bl.a. *Lady for a Day* og *Little Miss Marker*, der blev Shirley Temples gennembrud, og som alle portrætterede det miljø omkring Manhattans centrum, Broadway og Times Square, der var Runyons daglige arbejdsmark. Mod slutningen af hans liv, begyndte han at opholde sig i Florida om vinteren, hvor han bl.a. omgikkedes naboen, en fedladden, italiensk udseende herre ved navn Alphonse Capone. Runyon døde her i 1946, men hans aske blev af sønnen Damon jr. strøet over Broadway - fra et fly.

Det var altså et lidt barsk, men også livligt, farverigt, sjovt og fascinerende miljø, der skulle omsættes til en musikalsk fabel, og succeskomponisten Frank Loesser (1910-69) fik opgaven. Han havde tidligere markeret sig som en meget effektiv komponist og tekstforfatter, med sange som *On a Slow Boat to China* og *Baby it's Cold Outside*, der begge var skrevet til Hollywoodfilm. Oprindeligt var han faktisk mest tekstforfatter, selvom han havde spillet siden barndommen og hans far var klassisk pianist. Men i 1942 hørte en forlægger de øvemelodier, han komponerede for at kunne skrive sine tekster, og fra og med hittet *Praise the Lord and Pass the Ammunition*, fortsatte Loesser med at skrive såvel tekst som melodi til sine ting. I 1948 skrev han sin første forestilling på Broadway, en musicalversion af farcen *Charleys Tante*, der var en meget britisk historie og på mange måder langt fra Broadway og musicalgenren som den i de år udviklede sig med lynets hast fx. med Rodgers og Hammersteins *Oklahoma* (1943), Irving Berlins *Annie Get Your Gun* (1946) og Cole Porters *Kiss Me Kate* (1948). I den perlerække falder *Guys and Dolls* til gengæld flot ind. Da den kom frem i 1950 blev den en øjeblikkelig publikumssucces, og den spillede over 1200 forestillinger i træk, før den blev taget af plakaten. Loesser fortsatte så samtidig sin filmkomponistkarriere og velkendt hertil lands er ikke mindst hans sange til Danny Kayes Hans Christian Andersen-

▲▲ Nathan Detroit
▲ Arvide Abernathy, General Mathilda B. Cartwright

▲▲ Benny Southstreet, Nathan Detroit, Goodie Goodie Johnson
▲ Harry the Horse, Sky Masterson

figur fra 1952 med *Wonderful Copenhagen* på listen. Sidenhen gæntoå Loesser kunſtſtykket med at ſkrive et broadway-hit, da han i 1961 ſatte muſik og tekst til den ſatiriſke muſical-komedie *How to Succeed in Business Without Really Trying*.

Selve proceſſen med at ſkrive *Guys and Dolls* var dog længt fra ſmertefri. Flere tekstforfattere var involveret i projektet. Den førſte er gået i ålemmebogen, men den anden, Jo Swerling, nåede faktisk ſå længt med ſkriveriet, at Loesser havde ſkrevet en række af ſangene, før hun blev fyret. Den tredje indkaldte forfatter, Abe Burrows, fik derfor den lidet taknemmelige opgave at ſkrive en dialog, der dels tog udgangſpunkt i Runyons novelle, dels i det manuskript, der jo havde udløſt ſangene og dels alſå i Loessers ſange. Det lykkedes ſom bekendt over al forventning, og faktisk er *Guys and Dolls*' historie og replikker kvalitetsmæſſigt væſentligt over åennemſnittet i muſicalſammenhæng.

Oå det er jo en fin historie, der alſå udſpilles i det allermæſt new york'ske New York. Den omhandler et at de mere originale af de umaåe par, ſom muſicalhistorien er fuld af. Nathan Detroit's enæſte virkelige lyſt i livet er at organisere "Det ældſte og ſørſte terningſpil i New York", men før at tækkes ſin kæreſte, natklubsangerinden Adelaide, har han lovet at holde op. Inden da ſkal han dog *lige* have et ſidſte

med, der bla. inkluderer ſtorſpilleren Sky Maſterſon. Han bliver til åengæld betaget af frelſerpiåen Sarah og endnu et væddemål indgåes: kan han lokke hende med til Cuba.

Nu ruller lavinen og mange forviklinger, udſpekulerede tricks og numre må tages i brug, før der kan kimes til dobbeltbryllup i miſſionshuſet. I mellemtiden har ſange ſom *Guys and Dolls*, *Sit Down You're Rocking the Boat* og ikke mindſt *Luck Be a Lady* bruſet over ſcenen i en af de bedſte muſicals, der nogensinde er ſkrevet.

*Michael Eiåtvad f. 1964, lektor i Teatervidenſkab ved Københavns Univerſitet, har ſkrevet en række bøger om muſikteater bla. *Muſicals* (1993), *Muſicalåuide* (2002) og *Det populære muſikteater* (2003)*

MUSICALEN **GUYS** AND *Dolls*

EN MUSIKALSK FABEL FRA BROADWAY
 Baseret på Damon Runyons fortællinger
 Musik og sangtekster **FRANK LOESSER**
 Manuskript **JO SWERLING** og **ABE BURROWS**
 Denne opsætning opføres med tilladelse fra Josef Weinberger
 Limited på vegne af Music Theatre International, New York

Bearbejdelse og iscenesættelse **MORTEN HOVMAN**
 Koreografi **ZITTA DE FRIES**
 Koreografassistent **MATS HELLGREN**
 Scenografi **MARIANNE NILSSON**
 Kapelmester **CHRISTIAN BALTZER**
 Musikalsk bearbejdelse og orkestrering **CHRISTIAN BALTZER**
 Add. Musikalske arrangementer **ANDERS BARFOED**
 Oversættelse **ADAM PRICE**
 Lysdesign **PEDER JACOBSEN**
 Lyddesign **KIM ENGELBREDT**
 Sangcoach **LONE S. BALTZER**
 Repetitører **EDI PREMATE**
 OG **THOMAS CHRISTIANSEN**

FORESTILLINGSSPONSOR:

Danske Bank

Frelsere

<i>Sarah Brown</i>	Joy-Maria Frederiksen
<i>Arvide Abernathy</i>	Jens Pedersen
<i>Agatha</i>	Brita Ann Larsen
<i>Martha</i>	Charlotte Guldberg
<i>Calvin</i>	Joachim Malling
<i>Abigail</i>	Lone S. Baltzer
<i>General Mathilda B. Cartwright</i>	
	Dorthe Hansen Carlsen

Guys

<i>Sky Masterson</i>	Anders Nyborg
<i>Nathan Detroit</i>	Niels Ellegaard
<i>Benny Southstreet</i>	Donald Andersen
<i>Goodie Goodie Johnson</i>	Michael Hasselflug
<i>Harry the Horse</i>	Kim Leprévost
<i>Big Jule</i>	Mads Lisby
<i>Angie the Ox</i>	Kim Brandt
<i>Brandy Bottle Bates</i>	Peter Secher Schmidt
<i>Scranton Slim</i>	Jeppe Gondolf
<i>Society Max</i>	Victor Brix Marcussen
<i>Spaghetti Eddie</i>	Joachim Malling
<i>Grækeren</i>	Mats Hellgren
<i>Smiling Jack</i>	Ulrik Poulsen
<i>Monty Moonshine</i>	Anders Thorhauge
<i>Hot House Herbie</i>	René Vinther Pedersen
<i>St. Louis Louis</i>	Filip Ihrsen

<i>Politikommisær Brannigan</i>	Kim Veisgaard
<i>Joey Biltmore</i>	Victor Brix Marcussen
<i>Konferencier i Hot Boxen</i>	Joachim Malling
<i>Tjener i Hot Boxen</i>	Mats Hellgren
<i>Tjener på Havanna Club</i>	Victor Brix Marcussen

Dolls

<i>Miss Adelaide</i>	Lisbeth Gajhede
<i>Mimi</i>	Charlotte Guldberg
<i>Tootsie</i>	Bettie Uldal
<i>Winnie</i>	Lone S. Baltzer
<i>Dolly</i>	Johanna Lindholm
<i>Polly</i>	Anne Rosenbergh Petersen
<i>Molly</i>	Louise Davidsen
<i>Daisie</i>	Sandie de Fries
<i>Maisie</i>	Emma Kiddert

<i>Sangere på Havanna Club</i>	Jeppe Gondolf
	Peter Secher Schmidt
	Mads Lisby
	Mats Hellgren
	Lone S. Baltzer

Orkester:

<i>Kapelmester</i>	Christian Baltzer
<i>Trompet 1</i>	Henrik Hou Jørgensen (alt. Jan Sørensen)
<i>Trompet 2</i>	Jan Sørensen (alt. Peter Rasted)
<i>Basun</i>	Niels Jacob Norgaard (alt. Anders Christensen)
<i>Altsax, klarinet, fløjte, piccolofløjte</i>	Robin Watson (alt. Guy Moscoso)
<i>Tenorsax, baritonsax, klarinet</i>	Niels Hoppe (alt. Guy Moscoso)
<i>Violin</i>	Pernille Jönsson (alt. Hedvig Oftedahl)
<i>Keyboard 1 og programmering</i>	Edi Premate
<i>Keyboard 2</i>	Allan Dahl Hansen (alt. Signe Buch Sørensen)
<i>Bas</i>	Kim Mikkelsen
<i>Trommer</i>	Lars Daugaard (alt. Frederik Larsen)
<i>Janitshar</i>	Henrik Svenning (alt. Mads Bendsen)

Teaterchef: Palle Jul Jørgensen
 Programredaktion: Jørgen Heiner og Agnete Krogh
 Foto fra afsluttende prøver: Jan Jul
 Plakat & program layout: Jørn Moesgård as
 Tryk: EJ Graphic A/S

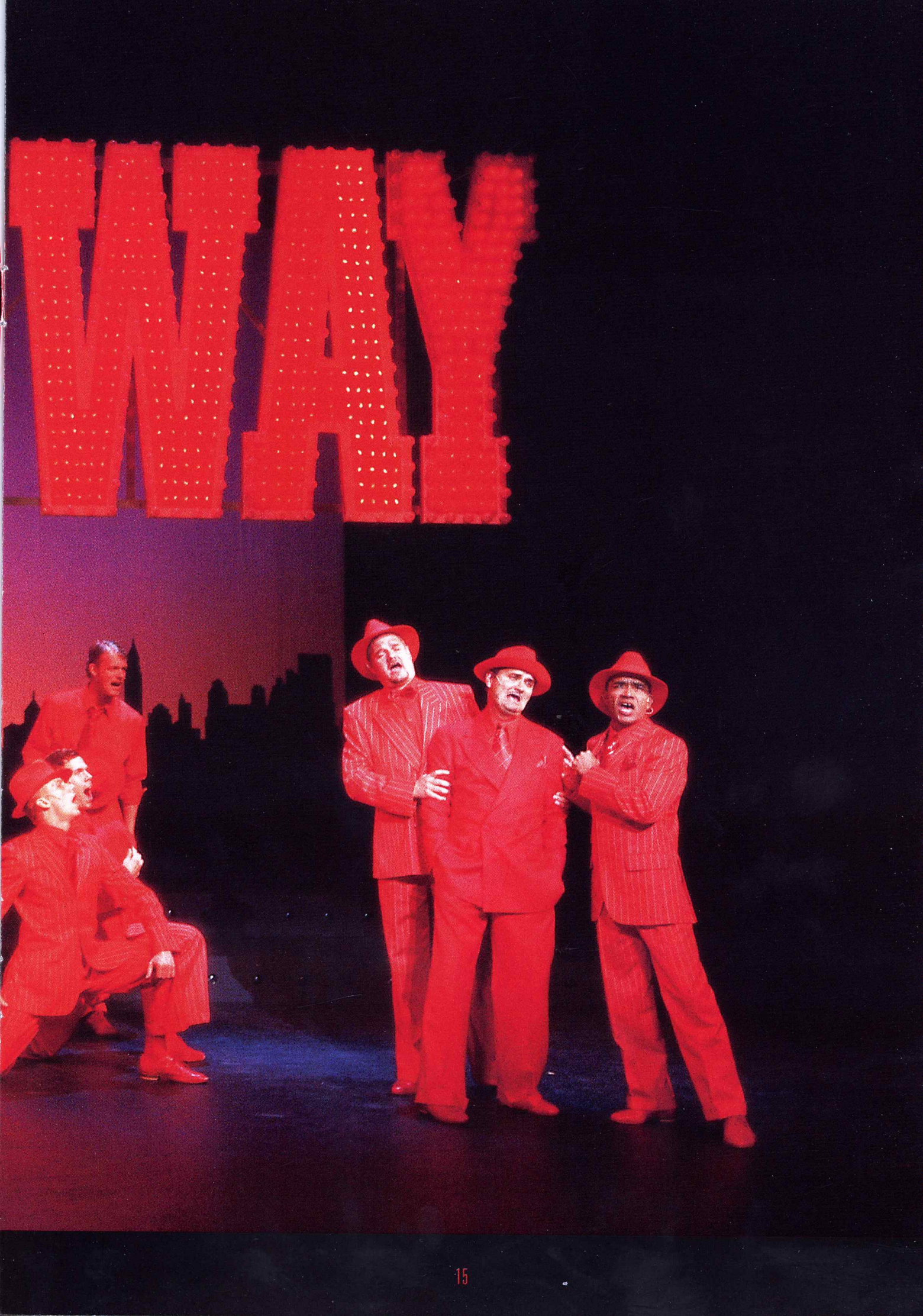
Aarhus Teater er støttet af Århus Amt

www.aarhusteater.dk udvikles i samarbejde med
 webbureauet Novisell ApS og
 softwareudvikleren Dynamic Systems A/S

NOVICELL dynamicWEB®

BROAD

I. akt

Scene 1 – Runyonland - Broadway

Jeg satster hundred' spir: Goodie Goodie Johnson,
Benny Southstreet, Harry the Horse

Find din vej til Gud: Frelserne

Det bedste spillested i byen:

Goodie Goodie Johnson, Benny, Nathan og Guys

Scene 2 – Missionshuset

Jeg ved: Sarah, Sky

Scene 3 – En telefonboks og et autoværksted

Scene 4 – Hot Boxen

Stryg mig lidt med hår'ne:

Adelaide og Hot Box pigerne

Adelaides klagesang: Adelaide

Scene 5 – En gade ved Broadway

Guys and Dolls: Goodie Goodie Johnson, Benny

Scene 6 – Foran missionshuset midt på dagen

Scene 7 – En gyde nær Broadway

Scene 8 – Havanna, Cuba

Scene 9 – En gade i Havanna

Hvis jeg var en klokke: Sarah, Sky

Scene 10 – Foran Missionshuset

Min bedste tid: Sky

Det er første gang jeg har forelsket mig: Sky, Sarah

(Pause)

II. akt

Scene 1 – Hot Boxen natklub

Tag du din mink: Adelaide og Hot Box pigerne

Adelaides klagesang reprise: Adelaide

Scene 2 – En gade

Alt hvad jeg vil ønske mig: Arvide Abernathy

Scene 3 – Terningespillet i kloakken

Hvis jeg var heldig: Sky, fyrene og dullerne

Scene 4 – Broadway en sidegade

Slå mig: Adelaide, Nathan

Scene 5 – Missionshuset

Pas på, nu synker din båd:

Goodie Goodie Johnson og ensemble

Scene 6 – Nær Times Square

Gift dig med fyren idag: Adelaide, Sarah

Scene 7 – Gaden med avis-kiosken

Guys and Dolls: Ensemblet

Teaterchef:

Palle Jul Jørgensen

Souschef:

Leif Due

Teknisk chef:

Jens Ravn

Økonomichef:

Ralf Rudolf

Sekretær:

Berit Jørgensen

Skuespillere:

Karen-Lis Ahrenkiel
Dorthe Hansen Carlsen
Lisbeth Gajhede
Sarah Gottlieb
Stinne Hedrup
Merete Hegner
Kirsti Kærn
Mette Mai Langer
Brita Ann Larsen
Anne-Vibeke Mogensen
Merete Voldstedlund
Thomas Agerholm
Anders Baggesen
Jens Zacho Bøye
Morten Burian
Hother Bøndorff
Niels Ellegaard
Anders Holst
Lars Høy
Ejnar Hans Jensen
Joachim Malling
Victor Marcussen
Henning Olesen
Jens Pedersen
Lars B. Pihl
Klaus Tange
Kim Veisgaard
Klaus Wegener

Sæsonens gæsteskuespillere:

Donald Andersen
Nanna Buhl Andresen
Anne Christine Bech
Aksel Erhardsen
Joy-Maria Frederiksen
Charlotte Guldberg
Michael Hasselflug
Thera Hoeymans
Anna Ur Konoy
Pelle Koppel
Kasper Leisner
Kim Leprévost
Laura Ljungdahl
Karoline Munksnæs
Morten Nielsen
Anders Nyborg
Jonatan Spang

David Owe
Kirsten Peuliche
Jette Sophie Sievertsen
Maria Stokholm
Lone Rode
Christian Steffensen
Jens Jacob Tychsen
Ole Wegener

Sæsonens iscenesættelse:

Asger Bonfils
Inger Eilersen
Rune David Grue
Jørgen Heiner
Morten Hovman
Søren Iversen
Eyun Johannessen
Kai Johnsen
Lisa Kent
Thomas Prattki
Piers Chater Robinson
Hans Rosenquist
Peter Schaufuss

Sæsonens scenografer/kostumiere:

Calle von Gegerfelt
Hanne Gissel
Søren Thiim Haarder
Birgitte Mellentin
Olav Myrtvedt
Marianne Nilsson
Terry Parsons
Erik Söderberg
Jørn Walsøe

**Sæsonens danske forfattere
& oversættere:**

Benny Andersen
Jens Bille
Niels Brunse
Nina Davidsen
Erling Jepsen
Jacob Kielland
Jørgen Ljungdahl
Vibeke Otto
Henrik Pontoppidan
Adam Price
Dan Schlosser

**Sæsonens komponister &
kapelmestre:**

Benny Andersen
Christian Baltzer
Lars Boye
Poul Dissing
Fuzzy
Niels Søren Hansen
Sorten Muld

Sæsonens koreografer:

Zitta de Fries
Chris Blackwell
Peter Schaufuss

Dramaturg:

Jørgen Heiner

Suffli:

Anette Walsøe
Birgitte Hansen
Hanne Wolff Clausen

Administration:

Bente Bak
Helle Hansen
Jonna Thomsen
Kis Giver
Majbritt Hansen
Ruth Hansen
John Friang

PR & Marketing:

Marketingchef Theis Petersen
Agnete Krogh
Anne Lykke Nielsen
Morten Daugbjerg
Barbette Møller
Fotograf Jan Jul

IT- afdeling:

Kurt Bøje
Faith Post

Arkivar:

Per Brink Abrahamsen

Medlems- & billetservice:

Afdelingsleder Finn Schriver
Aase Kiil Jensen
Jette Rask
Eva Bonnez Andersen

Regi:

Claus Mydtskov
Joe Otterstrøm
Trine Tue
Line Bjergø
Jacob Rosenberg

Bygningsforvalter:

Jørgen Prip

Scenen:

Scenemester Knud Brodersen
Koordinator Lars Fog
Jan Holm Nielsen
Jørn Olesen
Bjarne Skram Jensen
Ole Gade Olsen
Morten Lund
Jan Larsen
Jacob Jensen
Jesper Jacobsen

Smedeværksted:

Jens Villesen
Svend Christensen
Lars Overgaard

Snedkersal:

Bent Sørensen
Jens Andersen
Verner Bang
Erik Wisler

Malersal:

Anne-Marie Kjær
Michael Odgaard Andersen
Ruth Grønborg
Søren Thiim Harder

Rekvisitafdelingen:

Rekvisitør Viggo Bay
Steen Jonassen

Skræddersal:

Afdelingsleder Jeannet Alting
Kostumier Hanne Gissel
Conni Møldrup
Gurli Radich Johansen
Henny Andersen
Ingrid Brande
Kirsten Thomsen
Viggo Eriksen

Frisører:

Afdelingsleder Britta Høxbro
Bente Hytte Rasmussen
Ellen Margrethe Nielsen
Lis Zesach Kesje

Påklæder:

Lars Ryegaard Rasmussen

Lyd:

Tonemester Kim Engelbredt
Andreas Alsing Carlsen
Jeppe Larris

Lys:

Koordinator Peder Jacobsen
Knud Jacobsen
Bo Høgh Jensen
Jens Holm Larsen
Jesper Ahnfeldt
Jonas Kongsbach

Teatertekniske elever:

Sune Munk Schou
Ditte Marie Winther

Vagtmestre:

Knud Steen Bak
Jørn Greffelt

Rengøring:

Inspektrice Helle Nesgaard
Michael Larsen
Lone Jensen
Birgit Geiken
Connie Jacobsen
Connie Andersen
Vera Sandoy
Ulla Stougaard Møller

Café Hack:

Restauratør Gert Hauge
Thomas Jensen
Martin Hauge
Brian Moldt
Anne Harrits
Morten Thygesen
Per Bang Jochumsen
Brian Søgaard Jespersen
Ninna Helles

Kantinen:

Anne-Marie Pedersen
Robert Ottesen
Hanne Birgitte Jensen
Nadja Sørensen
Helle Riis Andersen

Publikumservice:

Inspektør Kim Lang

Skuespillerskolen:

Rektor Hans Rosenquist
Sekretær Lise Roed

Lærere:

Ellen Lunde
Finn Hesselager
Gerald Fischer
Inge Dinesen
Lisbet Waagner
Mads Thygesen
Abdul Hantout
Krzysztof Borowski
Niels Søren Hansen
Kristine H. Olsen
Edi Premate
Per Skriver
Hans Olsen
Allan Dahl Hansen
Sasha Lystrup Andersen

Elever:

4. års:
Pil Egholm
Karin Heinemeier
Josephine Nørring
Charlotte Rathnov
Mikkel R. Arndt
Thomas Guldberg Madsen
Mads N. Riisom
Troels Thorsen

3. års:

Kathrine Høj Andersen
Nanna Bøttcher
Tilde Maja Frederiksen
Regine Rosenquist
Rolf Hansen
Søren Bang Jensen
Anders Juul
Pelle Kann Petersen

2. års:

Marijana Jankovic
Lene Hummelshøj Jørgensen
Julie Riis
Marie Tafdrup Wisbøl
Kaspartin Lønnberg
Lars Arvad Nielsen
Mikkel Løvenholt Reenberg
Victor Schmidt-Rasmussen

1. års:

Ene Øster Bendtsen
Mette Døssing
Marius Bjerre Hansen
Andreas Jebro
Jacob Madsen
Thorbjørn K. Olesen
Johanne Nørregård-Nielsen
Sandra Sencindiver

Dramatikeruddannelsen:

Uddannelsesleder Janicke Branth
Sekretær Bente Bak

Elever:

Anna Clemensen Bro
Joan Rang Christensen
Maj Rørbæk Damgaard
Kristian Thingholm Erhardsen
Lærke Sanderhoff

www.aarhusteater.dk